

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΔΟΧΗΣ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΑΙΡΙΑΣΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή

Παρόλο που υπάρχουν διαφορετικές μέθοδοι ταιριάσματος παιδιού-οικογένειας (*matching*), σε όλες λαμβάνονται υπόψη παράγοντες όπως:

- τα χαρακτηριστικά του παιδιού,
- το θρησκευτικό του υπόβαθρο,
- η μέθοδος διαπαιδαγώγησης που ακολουθούν οι γονείς,
- οικογενειακοί παράγοντες και η σύνθεση της οικογένειας,
- η απουσία των βιολογικών γονέων, καθώς και
- περιβαλλοντικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία του ταιριάσματος

Η συμμετοχή ενός σταθερού και αντικειμενικού τρίτου προσώπου στο ταίριασμα, την τοποθέτηση και την περαιτέρω καθοδήγηση μπορεί να αποτρέψει την εμπλοκή του παιδιού σε συναισθηματικές συγκρούσεις που σχετίζονται με την αφοσίωση στην οικογένεια.

Αυτό το πρόσωπο θα πρέπει, κατά προτίμηση, να είναι ο επίτροπος του παιδιού, ένας κοινωνικός λειτουργός ή ένας ψυχολόγος με ειδικευση στην ανάδοχη φροντίδα.

Δέσμευση

Η σημαντικότερη πρόκληση σε σχέση με την τοποθέτηση ενός ασυνόδευτου παιδιού σε μια ανάδοχη οικογένεια είναι να εξασφαλιστεί η δέσμευση όλων των εμπλεκομένων μερών:

- το παιδί,
- τους απόντες βιολογικούς γονείς και
- την ανάδοχη οικογένεια συμπεριλαμβανομένων των παιδιών και των στενών συγγενών της

Προκειμένου να εξακριβωθεί κατά πόσο η δέσμευση μπορεί να επιτευχθεί ρεαλιστικά, είναι σημαντικό να ακουστούν και να αξιολογηθούν οι προσδοκίες όλων των μερών.

Δέσμευση

Η οικογένεια θα πρέπει:

- να είναι προσαρμοστική και συνεργάσιμη,
- να κατανοεί ότι το παιδί έχει συνηθίσει να παίρνει μόνο του αποφάσεις,
- να αντιλαμβάνεται το «συλλογικό» τρόπο σκέψης (αφορά κυρίως οικογένειες μη εθνοτικής προέλευσης),
- να αντιλαμβάνεται τις δεξιότητες που έχει αναπτύξει το παιδί κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του

Δέσμευση

Το παιδί θα πρέπει:

- να ακολουθεί τους κανόνες του σπιτιού,
- να συμμετέχει στις δουλειές του σπιτιού,
- να συνεργάζεται με τα μέλη της οικογένειας

Εφόσον συμμετέχουν, οι βιολογικοί γονείς θα πρέπει:

- να βοηθήσουν το παιδί να εγκατασταθεί στο νέο του σπίτι, δίνοντας τη συγκατάθεσή τους,
- να υποστηρίξουν την τοποθέτηση,
- να αποδεχτούν την τοποθέτηση

Ταίριασμα

Το ταίριασμα (*matching*) αναφέρεται στο στάδιο πριν από την τοποθέτηση ενός παιδιού σε μια ανάδοχη οικογένεια.

Κατά το στάδιο αυτό, αναζητείται μια κατάλληλη ανάδοχη οικογένεια για ένα συγκεκριμένο παιδί και θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με βασικούς παράγοντες που αφορούν τόσο το παιδί όσο και την υποψήφια ανάδοχη οικογένεια.

Εκτός από τους βασικούς παράγοντες προσωπικής φύσης και ζητήματα σχετικά με την κοινωνική και οικονομική κατάσταση της οικογένειας, θα πρέπει να εξετάζονται και πρακτικά ζητήματα όπως:

- κατά πόσο το παιδί θα μπορέσει να διατηρήσει το δίκτυό του,
- το σχολείο του,
- την επαφή του με τη (βιολογική) οικογένεια ή τους συμπατριώτες του και
- σε ποιο βαθμό μπορεί να συνυπάρξει με τα παιδιά που έχει ήδη η οικογένεια

Μέθοδος ταιριάσματος

Η ΜΕΤΑδραση έχει αναπτύξει μια μέθοδο ταιριάσματος για ασυνόδευτα παιδιά βασισμένη στο μοντέλο της Εναλλακτικής Οικογενειακής Φροντίδας (ALFACA) και στο σύστημα αναδοχής στην Ελλάδα.

Οι μεταβλητές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία του ταιριάσματος σε σχέση με τα παιδιά και τους ανάδοχους γονείς είναι:

- το ιστορικό του παιδιού,
- η κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού,
- η αποδοχή,
- η μέθοδος διαπαιδαγώγησης που χρησιμοποιείται από τους ανάδοχους γονείς,
- τα σχέδια του παιδιού και της οικογένειάς του για το μέλλον,
- οι οδηγίες που δίνονται στο παιδί από τη (βιολογική) οικογένεια και
- η επαρκή γνώση σχετικά με την καθημερινή συμπεριφορά και τις δυνατότητες του παιδιού, σε σύγκριση με την καθημερινή συμπεριφορά και τις δυνατότητες των ανάδοχων γονέων

Γενικοί παράγοντες που σχετίζονται με το παιδί:

- η γνωστική ανάπτυξη,
- οι ικανότητες να αντιμετωπίζει καταστάσεις,
- η ψυχολογική και συναισθηματική ανάπτυξη,
- η κατάσταση της υγείας του,
- η αυτονομία του (ανάλογα με την ηλικία),
- η συμπεριφορά,
- τα κίνητρα,
- οι προηγούμενες εμπειρίες τοποθέτησης,
- οι προσδοκίες του παιδιού και οι ιδιαίτερες ανάγκες του

Άλλοι παράγοντες που αφορούν την κατάσταση του παιδιού είναι:

- η πιθανότητα χορήγησης άδειας παραμονής,
- η σχέση με την υποψήφια ανάδοχη οικογένεια,
- οι μακροπρόθεσμες πιθανότητες τοποθέτησης (όσον αφορά την οικογενειακή επανένωση),
- τυχόν τοποθετήσεις στο παρελθόν,
- ο ρόλος των απόντων γονέων ή της οικογένειας,
- τα αδέρφια που πρόκειται να τοποθετηθούν σε κάποια οικογένεια,
- τυχόν ακατάλληλες σεξουαλικές συμπεριφορές που παρουσιάζει το παιδί

Γενικοί παράγοντες που σχετίζονται με την ανάδοχη οικογένεια:

- οι δεξιότητες διαπαιδαγώγησης και ανατροφής,
- η δυνατότητα παροχής ενός ασφαλούς περιβάλλοντος,
- η ευαισθησία,
- η προστιθέμενη πολιτισμική αξία,
- η δυνατότητα στήριξης των φιλοδοξιών του παιδιού,
- ο βαθμός ένταξης στην κοινωνία υποδοχής,
- η σύνθεση της οικογένειας,
- η σταθερή οικογενειακή ζωή/γεγονότα ζωής,

Γενικοί παράγοντες που σχετίζονται με την ανάδοχη οικογένεια:

- η επιθυμία της οικογένειας να αναλάβει το παιδί (συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών της οικογένειας),
- η βιωσιμότητα της τοποθέτησης,
- η δυνατότητα παροχής ελευθερίας στο παιδί,
- οι προσδοκίες τους όσον αφορά το παιδί και
- η θέλησή τους να εμπλέξουν στη διαδικασία τους βιολογικούς γονείς ή την οικογένεια του παιδιού

Συγγενική ανάδοχη οικογένεια

Η τοποθέτηση σε συγγενική οικογένεια είναι η πρώτη επιλογή που πρέπει να εξετάζεται, εφόσον προσφέρεται.

Στην περίπτωση των ασυνόδευτων παιδιών, η τοποθέτηση σε συγγενική οικογένεια μπορεί να ήταν μέρος του αρχικού σχεδίου των γονέων ή της οικογένειας πριν την αναχώρηση από τη χώρα καταγωγής.

Σε αρκετές περιπτώσεις, τα παιδιά και οι συγγενικές οικογένειες έχουν βρεθεί και ζουν ήδη μαζί προτού καν διαπιστωθεί από κάποιον υπεύθυνο υπάλληλο η απουσία των γονέων του παιδιού.

Κατά τη διάρκεια της διερεύνησης της καταλληλότητας της συγγενικής οικογένειας, είναι απαραίτητη η ενδεδειγμένη αξιολόγηση της προθυμίας της να αναλάβει το παιδί, χωρίς να θεωρείται δεδομένη η βοήθειά της απλά και μόνο επειδή πρόκειται για συγγενείς.

Η διαδικασία του ταιριάσματος

Κατά τη διαδικασία του ταιριάσματος, το σημείο αφετηρίας του κάθε παιδιού μπορεί να είναι διαφορετικό:

- να έχει μόλις φτάσει στη χώρα,
- να έχει μείνει σε ένα κέντρο υποδοχής για μικρό ή μεγάλο χρονικό διάστημα,
- να είναι σε μια ανάδοχη οικογένεια βραχυπρόθεσμης φιλοξενίας,

Είναι σημαντικό το παιδί να βρίσκεται σε περιβάλλον ασφάλειας και σταθερότητας έτσι ώστε να εξετάσουμε ενδελεχώς όλες τις ανάγκες και τους παράγοντες που σχετίζονται με το παιδί.

Κάποιες φορές ένα παιδί φτάνει στη χώρα υποδοχής με μια οικογένεια που έχει αναλάβει να το φροντίζει με δική της πρωτοβουλία ή αφού της έχει ζητηθεί από τους γονείς ή τους συγγενείς του παιδιού στο εξωτερικό.

Παρουσίαση του παιδιού στην ανάδοχη οικογένεια

Πριν από την παρουσίαση του παιδιού στην οικογένεια, ο υπεύθυνος κοινωνικός λειτουργός πρέπει να κάνει μια λίστα με όλες τις διαθέσιμες οικογένειες για ταίριασμα στο ίδιο το περιβάλλον του παιδιού.

Το σχολείο και οι φίλοι είναι σημαντικοί παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

Όλοι οι παράγοντες που σχετίζονται με το παιδί και την ανάδοχη οικογένεια συγκρίνονται και σταθμίζονται.

Το επόμενο βήμα είναι το παιδί να παρουσιαστεί στην οικογένεια με την οποία θεωρείται ότι θα ταιριάξει καλύτερα. Η οικογένεια θα πρέπει να έχει λάβει όλες τις σχετικές πληροφορίες, (κοινωνικό/ιατρικό ιστορικό), ώστε να διαμορφώσει μια σωστή άποψη για το χαρακτήρα του παιδιού που πρόκειται να αναλάβει.

Παρουσίαση της ανάδοχης οικογένειας στο παιδί

Εφόσον η οικογένεια που θεωρείται ότι αποτελεί την καλύτερη λύση συμφωνήσει με την τοποθέτηση, ο επίτροπος/κοινωνικός λειτουργός πρέπει:

- να ενημερώσει το παιδί σχετικά με την οικογένεια,
- να αναφέρει στοιχεία που είναι πιθανό να ενδιαφέρουν το παιδί και
- να απαντήσει σε τυχόν ερωτήσεις του παιδιού όσο το δυνατόν πληρέστερα.

Ανάλογα με την ηλικία του, το παιδί θα πρέπει να συμμετάσχει στη διαδικασία διαμόρφωσης ενός πλάνου για τη γνωριμία του με την οικογένεια προτού ξεκινήσει η τοποθέτηση.

Ο ρόλος του επιτρόπου/κοινωνικού λειτουργού/ψυχολόγου είναι πολύ σημαντικός σε αυτό το στάδιο.

Διαδικασία προσαρμογής

Οι επιθυμίες του παιδιού και της υποψήφιας ανάδοχης οικογένειας συνδυάζονται με προσοχή ώστε να πραγματοποιηθεί μια διαδικασία «προσαρμογής».

Πρόκειται για μια εξατομικευμένη διαδικασία, τελικός στόχος της οποίας είναι η αποτελεσματική λήψη αποφάσεων για το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Πρέπει να διενεργείται υπό την καθοδήγηση του επιτρόπου/κοινωνικού λειτουργού.

Η διάρκεια κάθε σταδίου της διαδικασίας «προσαρμογής» μπορεί να ποικίλει ανάλογα με την κατάσταση του παιδιού, τη διάθεσή του να συμμετέχει και τον τρόπο που διαχειρίζεται τη διαδικασία, σε συνδυασμό με το κατά πόσο επείγει να υπάρξει μια καλύτερου είδους υποδοχή.

